

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Ridderkerk
CC: Mounir Maaroufi

Datum: 13 december 2024

Betreft: Advies Verordening Inburgering

Geacht college,

In onderliggend advies gaan wij in hoofdzaak in op de vier belangrijkste veranderingen, zoals aangegeven in de mail van de gemeente met de vraagstelling, zijnde:

- 1 Begeleiding door de gemeente
- 2 Inburgering op maat
- 3 Taalniveau en participatie
- 4 De drie nieuwe leerroutes:

In de totstandkoming van ons advies is gebruik gemaakt van input vanuit inburgeraars, hun begeleiders, buddy's, vrienden en familieleden.

1 Begeleiding door de gemeente

De gemeente zal inburgeringsplichtige nieuwkomers begeleiden bij hun inburgering, te beginnen vanaf het moment dat zij aan een gemeente zijn gekoppeld.

Ten aanzien van de Brede Intake brengen de volgende aspecten onder de aandacht.

- 1a De Informatieverstrekking
- 1b Het proces
- 1c De bejegening
- 1d De PIP termijn
- 1e De besluitvorming

1a De Informatieverstrekking (artikel 3)

Betere informatie over het recht om gesprekken in het kader van de Brede Intake met de gemeente alleen te voeren of met aanwezigheid van een onafhankelijk cliëntondersteuner (artikel 5).

Hier wordt slechts kort ingegaan op het recht om een ondersteuner aanwezig te laten zijn.

Het zou beter zijn als dat geadviseerd wordt.

De cliënt ervaart vaak pas na afloop dat er beter een ondersteuner, met deskundigheid op een specifiek onderwerp, bij het gesprek aanwezig had kunnen zijn.

De cliënt heeft geen ervaring met een Brede Intake en weet dus niet precies wat hem of haar te wachten staat en wat de beste voorbereiding is.

Soms blijkt dat de cliënt de Nederlandse taal voor dit type gesprekken onvoldoende beheerst en blijkt pas naderhand dat een tolk voor een helder begrip noodzakelijk was.

Het is voor een cliënt ook niet meteen duidelijk wat de beoogde functie van een cliëntondersteuner is.

Wij adviseren om de mogelijkheid van de aanwezigheid van een tolk en/of een vertegenwoordiger van een maatschappelijke organisatie in de uitnodiging op te nemen en deze concreet te benoemen. Vanzelfsprekend nadat deze organisaties hebben toegezegd dat die vermelding akkoord is. Te denken valt aan bijvoorbeeld SIR of Vluchtelingenwerk Nederland.

1b Het proces (artikel 5, 6 en 13)

Wij adviseren de Brede Intake te laten bestaan uit twee gesprekken.

Artikel 6 is daar onduidelijk over:

De gemeente stelt na afronding van de brede intake en op basis van de hieruit verkregen informatie het Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP) op. Dit gebeurt zoveel mogelijk in samenspraak met de inburgeringsplichtige. In ieder geval worden de volgende onderwerpen besproken: . . . et cetera . . .

Eerst wordt gesproken over een afronding van de Brede Intake en later wordt verwezen naar “hetgeen in het PIP besproken” wordt. Wordt daarmee bedoeld “hetgeen in het PIP wordt opgenomen” of “hetgeen tijdens de opstelling van het PIP met de cliënt is besproken”? Dat betekent dat er (diverse) gesprekken tussen de gemeente en de cliënt plaatsvinden om tot een PIP te komen. Bij elk gesprek zal dan weer de aanwezigheid van een ondersteuner mogelijk moeten zijn. Het PIP wordt “*zoveel mogelijk in samenspraak met de inburgeringsplichtige*” opgesteld. Dit is nogal vaag, niet smart en interpreteerbaar voor de opstellers van het PIP. Wat is “zoveel mogelijk”? Als hiermee de capaciteit van de inzet van de gemeente wordt bedoeld dan is dit onvoldoende duidelijk.

De cliënt wordt (kennelijk) niet in de gelegenheid gesteld om te reageren op het uiteindelijke PIP.

De cliënt wordt alleen nog geïnformeerd over de inhoud van het definitieve PIP.

Wij adviseren eerst een concept-PIP op te stellen en dat in een tweede gesprek met de cliënt door te nemen. Het tweede gesprek is een onderdeel van de Brede Intake, waarvoor dezelfde adviezen gelden als voor het eerste gesprek.

Artikel 13.3

Ter voorbereiding op deze gesprekken (tijdens het inburgeringstraject) wint de gemeente informatie in bij de organisaties die bij het traject betrokken zijn, bij cursusinstellingen, werkgevers en andere personen.

Advies: geef in de verordening duidelijk aan hoe tijdens het inwinnen van informatie de AVG wordt gerespecteerd.

1c De bejegening

Wij adviseren om in de verordening (artikel 5) op te nemen dat de Brede intake te allen tijde door 3 personen wordt uitgevoerd.

Advies toevoeging In artikel 5 van de verordening:

De cliënt bevestigt de uitnodiging te hebben ontvangen en aanwezig te zijn met of zonder ondersteuner.

Binnen een bepaalde termijn. Hiermee worden ook onnodige agendahiaten voorkomen.

Als de cliënt aangeeft de Brede Intake zonder ondersteuner te willen voeren, dan zorgt de gemeente voor de aanwezigheid van een derde persoon. Dit zal in elk geval, zoals gebleken, enerzijds de bejegening ten goede komen en anderzijds het risico op agressie verminderen.

1d De PIP-termijn

Eén van de punten die wij als feedback ontvingen was de stringentheid van naleving van de tienweken-termijn voor het opstellen van een PIP. De onderstaande wijziging in regelgeving komt al in belangrijke tegemoet aan de geuite bezwaren.

“Gemeenten krijgen de mogelijkheid om af te wijken van de tienwekentermijn voor het vaststellen van het PIP, in situaties waarin de gemeente in afwachting is van essentiële informatie van een derde partij”.

Echter: het is onduidelijk of met “een derde partij” alleen een partij wordt bedoeld die aangestuurd wordt door de gemeente of dat het ook een partij kan zijn die wordt aangestuurd door de cliënt.

Wij adviseren de cliënt bij het eerste gesprek al op de hoogte te brengen van de mogelijkheid om af te wijken van de tienwekentermijn, en aan te geven dat bij voldoende motivering daar gehoor aan zal worden gegeven. Ook hier moet sprake kunnen zijn van maatwerk, afhankelijk van de capaciteit en mogelijke beperkingen van de cliënt.

Artikel 6.5 en 6.6. zijn onvolledig/strijdig in relatie met de wijziging om de tienweken-termijn niet altijd te handhaven volgens het maatwerkprincipe.

Sommige cliënten zijn wegens omstandigheden of door beperkingen gebaat bij een langere termijn om tot de beoogde resultaten te komen.

1e De besluitvorming

Het is niet transparant hoe besluitvorming van de beschikking en het PIP tot stand komt.

Er wordt een scala aan afspraken in het PIP opgenomen waarvan niet duidelijk is op basis van welke deskundigheid die worden opgesteld.

Wij adviseren in het kader van transparantie om in de verordening op te nemen dat in beschikking zal worden vermeld welke deskundigheid, intern of extern, per specialisme is geraadpleegd zijn om tot het besluit te komen. Dit geldt met name vanwege de nieuwe maatwerktrajecten, omdat daar de kans op afwijkingen hoger is dan de standaard.

2 Inburgering op maat

Iedereen krijgt een inburgering op maat, gebaseerd op een brede intake en het opstellen van een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie. Voor asielstatushouders betaalt de overheid de inburgering, terwijl gezinsmigranten en overige migranten deze kosten zelf dragen.

Artikel 2e

De gemeente stelt eisen aan de kwaliteit (van het aanbod van de begeleiding en ondersteuning van de inburgeringsplichtige) en zorgt ervoor dat die kwaliteit en de continuïteit gewaarborgd is.

Het is onduidelijk WELKE eisen de gemeente stelt aan de kwaliteit van aanbod van begeleiding. Het is onmogelijk voor een cliënt om de maatwerkafspraken in het PIP na te komen of zelfs te volgen als de kwaliteitseisen die de gemeente stelt aan de ondersteuning om aan die eisen te voldoen niet zijn aangegeven.

Advies

Verwijs hier naar een Programma Van Eisen waarin duidelijk wordt wat die eisen precies zijn. Zie in dit verband ook artikel 12.1a (Kwaliteit) en artikel 15 (Handhaving).

3 Taalniveau en participatie

Inburgeringsplichtigen leren de Nederlandse taal op een niveau waarmee zij zich goed kunnen redden in Nederland. Dit bevordert hun deelname aan de samenleving en verbetert hun kansen op de arbeidsmarkt. Een combinatie van taalverwerving en maatschappelijke participatie, zoals stages of vrijwilligerswerk, is een belangrijk onderdeel van het nieuwe inburgeringsstelsel.

Aandachtspunten

Er wordt hier alleen gekeken naar 'het te bereiken taalniveau' en niet naar het haalbare taalniveau voor die cliënt. Niet elke Nederlander zal kunnen slagen voor een inburgeringscertificaat, vanwege beperkingen.

Dat geldt ook voor niet-Nederlanders.

Advies

Pas hier ook 'inburgering op maat toe'.

Geef aan dat maatwerk Taalniveau en Participatie ook zal voorzien in de behoefte van mensen met een beperking, bijvoorbeeld dyslexie. Ga desnoods in een toelichting hier dieper op in, zodat onjuiste of onvolledige interpretaties van het containerbegrip 'maatwerk' (zoals nu vaak het geval is volgens de signalen die wij binnen krijgen) worden vermeden.

4 Drie nieuwe Leerroutes

Drie nieuwe leerroutes:

- 1 **B1-route:** Voor taal en (vrijwilligers)werk, gericht op het behalen van niveau B1 binnen maximaal 3 jaar.
- 2 **Onderwijsroute:** Voor jongeren die de taal op niveau B1 of hoger leren en worden voorbereid op vervolgopleidingen.
- 3 **Zelfredzaamheidsroute:** Voor degenen voor wie de andere routes te moeilijk zijn, met focus op niveau A1.

Advies ad punt 2

De onderwijsroute van toepassing laten zijn op alle leeftijdsgroepen, niet alleen jongeren.

Advies ad punt 3

Suggestie: . . . met de focus op het voor de inburgeringsplichtige haalbare maatwerkplan om niveau A1 te halen.

Overig advies

Hoe wordt omgegaan met 'dropouts'?

Geef aan dat ook voor deze groep een plan van aanpak is voorzien.

Algemeen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

De volgende aanduidingen worden niet consequent eenduidig gebruikt:

Asielstatushouders, Statushouders, Inburgeraars, Inburgingsplichtige, Inwoner, Cliënt

Ten slotte is de vraag gesteld hoe de verordening het best kan worden geïmplementeerd.

Adviezen

Een publiceren van een publieksvriendelijke versie van de verordening, zoals die voor het Integraal Beleid Sociaal Domein ook is opgesteld, in makkelijke taal, zal zeker van toegevoegde waarde zijn.

Zorg er wel voor dat de publieksvriendelijke versie makkelijk te vinden is via het zoekveld op de homepage. Dat is nu nog vaak een zoektocht.

Voorts zal uitreiking van een folder, met verwijzing naar die webpagina en organisaties die de cliënt kunnen ondersteunen, tijdens de Brede Intake de implementatie bevorderen.

Verwijs naar de mogelijkheden van buddy's en maatjes

Maatschappelijk organisaties zoals kerken, moskeeën, landverenigingen en de Stichting Integratie Ridderkerk spelen alleen een informele rol bij eventuele sociale begeleiding. Net als andere inwoners van Ridderkerk kunnen statushouders een maatje aanvragen. Dit maatje of deze buddy heeft als taak om sociale activiteiten te ondernemen met de cliënt. Meestal zijn dat activiteiten als koffiedrinken, sporten of

vervoer naar een arts. Daarnaast kan een maatje helpen bij het vinden van een baan. In tegenstelling tot de begeleiders van Vluchtelingenwerk hebben maatjes en buddy's altijd een gelijkwaardige relatie met de cliënt. Communiceer het verschil duidelijker; Vluchtelingenwerk en Facet zijn ketenpartners van de overheid met bijzondere bevoegdheden. Vrijwilligersorganisaties zijn dat niet. Zij hebben een informele rol bij sociale activiteiten en dienen derhalve niet van overheidswege gesubsidieerd te worden. Zet in samenwerking met werkgevers een buddysysteem op om statushouders wegwijs te maken op de werkvloer, zodat statushouders de juiste begeleiding krijgen als ze de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig zijn

Kinderopvang

Het voorzien in passende kinderopvang kan van doorslaggevende betekenis zijn voor het effectief doorlopen van een inburgeringstraject.

Potentiële werkgevers

Blijf investeren in de relatie met (potentiële) werkgevers. Door hen te wijzen op de subsidieregeling Ondersteuning Werkgever Inzet Statushouders. Zoek voor het realiseren van meer participatieplaatsen en betaald werk voor statushouders aansluiting bij de, deels nog op te richten, regionale werkcentra, die erop gericht zijn om vraag en aanbod op de Nederlandse arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen. Gemeenten zelf zijn ook werkgever. Biedt als gemeente zelf betaalde werkplekken en/of werkervaringsplekken aan statushouders en benut de ervaringen om meer inzicht te krijgen in eventuele belemmeringen en best practices.

Als er naar aanleiding van deze adviezen nog vragen zijn gelieve deze kenbaar te maken via info@burgeradviesraadridderkerk.nl

Plv voorzitter,
Roland Tomeï